

29 червня 2011 року передчасно пішов із життя видатний український вчений у галузі фізики твердого тіла і матеріалознавства, організатор науки, перший віце-президент Національної академії наук України, директор Інституту металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України академік НАН України **Анатолій Петрович ШПАК**.

Народився А.П. Шпак 12 травня 1949 року в м. Невинномиську Ставропольського краю Росії. У 1971 році закінчив фізичний факультет Ростовського-на-Дону державного університету, і все його подальше творче життя було пов'язане з Інститутом металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України, де він пройшов шлях від аспіранта до директора інституту.

У стінах цього інституту він став членом-кореспондентом і академіком НАН України, а також іноземним членом Австрійської і Російської академії наук. Як вченому-досліднику і

організатору творчого процесу А.П. Шпаку був притаманний комплексний підхід до розв'язання фундаментальних і прикладних проблем науки.

А.П. Шпак був одним з ініціаторів створення та науковим керівником Державної цільової науково-технічної програми «Нанотехнології та наноматеріали» та Державної програми з підготовки та видання Національного атласу України, який став невід'ємною складовою знакових атрибутів життя України.

Велику увагу він приділяв питанням інтеграції науки і освіти, підготовці висококваліфікованих кадрів у галузі наноструктурного матеріалознавства, в різні роки очолюючи кафедри у Національному технічному університеті «Київський політехнічний інститут», Національному авіаційному університеті, Київському відділенні Московського фізико-технічного інституту.

У творчому доробку А.П. Шпака — 36 монографій, 30 винаходів і патентів, понад 400 наукових праць. Серед його учнів більше 30 кандидатів і докторів наук.

Свою наукову та науково-педагогічну роботу А.П. Шпак гармонійно поєднував з науково-організаційною діяльністю у Президії Національної академії наук України. На посадах головного вченого секретаря, а потім і першого віце-президента НАН України він зробив значний внесок у забезпечення ефективної діяльності НАН України як вищої наукової організації країни, підвищення ролі НАН України у розбудові держави, вдосконалення організації та координації фундаментальних досліджень, підготовки наукових кадрів, зміцнення міжнародних наукових зв'язків.

А.П. Шпак користувався заслуженим авторитетом та повагою серед наукової спільноти. Мав численні наукові зв'язки і співпрацював з вченими США, Німеччини, Австрії, Японії, Кореї, Китаю, Польщі, Росії, Білорусі та інших країн світу. Був членом багатьох міжнародних і національних наукових товариств, рад та комісій. Як співголова ради Міжнародного наукового фонду, член наукової ради INTAS, член ради Міжнародного

інституту прикладного системного аналізу, член Національної комісії у справах ЮНЕСКО А.П. Шпак невтомно дбав про розширення участі установ НАН України у міжнародному співробітництві, зміцненні авторитету української науки у світі.

А.П. Шпак поєднував у своїй особі блискучого вченого, видатного організатора науки та відомого громадського діяча. За видатні наукові та науково-організаційні досягнення А.П. Шпака було удостоєно високих державних нагород. Його самовіддану працю відзначено орденами князя Ярослава Мудрого IV та V ступенів, «За заслуги» III ступеня, а також орденом Дружби (Російська Федерація).

Всі, кому довелося працювати з А.П. Шпаком, знали його не лише як талановитого вченого і організатора, вимогливого керівника, а й як чуйного, щирого товариша, здатного завжди зрозуміти інших і прийти на допомогу.

Звістка про його передчасну смерть спричинила невгамовний біль всім, кому доля дарувала нагоду зустрітися і працювати з цією чудовою і мудрою людиною.

**Президія Національної академії наук України
Відділення фізики і астрономії НАН України
Інститут металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України**